

necesse est ut facere de cætero non præsumant, quia et regularis ordo dissolvitur et perditionis ex hoc materia ministratur. Quod si, peccatis habitatorum terræ exigentibus, anathema ad eos pervenerit, vel privilegium eidem monasterio indulisimus ut fratres ejusdem congregationis peragant divinum officium in omnibus absoluti. Visum quoque nobis est ut hanc licentiam eidem tribuamus, quatenus fratres qui in quibusdam cœnobiis gemunt quod vivere regulariter nequeant, si voluerint, studio meliorandæ vitæ, ad ipsum ducem monachorum divertere, permittatur eis tandem in ipso cœnobio degere, si contenti fuerint uti monastica consuetudine, quousque in suis monasteriis videatur erdore redire. Permittimus etiam ut si alicujus de ipsis fratribus onerosa conversatio fuerit, ipse potius cum suo detrimento discedat quam alios inquinet. Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam eidem abbati quam cunctis qui in eo quo est ordine locoque successerint, vel quorum interesse poterit, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, sacerdotum, judicum atque sæcularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; et nisi vel illa quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel digna pœnitentia illicita acta desieverit, a sacratissimo corpore et sanguine Domini Dei Redemptoris Jesu Christi alienus sub anathematis interdictione fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servan-

A tibus sit pax Domini nostri Jesu Christi: quatenus et hic fructum bonæ actionis recipiant, et apud districtam judicem præmia æternæ pacis inveniant. Scriptum per manus Theodori notarii et scrinarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in mense Aprili, et indictione 7 [12].

IV.

GREGORI IV EPISTOLA AD OTGARIIUM ARCHIEPISCOPUM MOGUNTINUM.

(Anno 834.)

[Apud Mabill., *Vet. Analect.*, pag. 570.]

GREGORIUS episcopus, servus servorum Dei reverendissimo et sanctissimo OTGARIIUM archiepiscopo.

Quod nos tanto amore ac benevolentia diligitis, plus hoc vestra sanctitas quam nostra merita faciunt quod tamen maxime muneribus directis agnovimus, pro quibus maximas vobis gratias agimus, quia totum erga sedis apostolicæ præsulem, ut concedet, curatis impendere, cujus nos vicissitudinem, Deo volente, sanctitati vestræ supplere studemus. De corpore vero sancto quod nobis humiliter vestra quæsivit prudentia, quod dirigeremus non habuimus, quoniam cuncta sanctorum corpora prædecessores nostri nobiscum communiter detulerunt, et unumquodque eorum ecclesiis noviter dedicatis summa veneratione condidimus. Proinde benevolentiam vestram precamur, ut nobis spatium inquirendi diligentius præbeatis quatenus corpus sanctum invenire valeamus ad vestram complendam petitionem, et si inventum fuerit, vestra nobis credere dignetur industria statim quod petistis percipiemus; modo vero illud non misimus quia inquirentes nequaquam invenire valuimus.

VI.

SERGIUS II.

SERGI II EPISTOLA AD ANSCHARIUM HAMBURGENSEM EPISCOPUM.

(Anno 846.)

[Apud Lappenberg, *Hamburgisches Urkund.*]

SERGIUS episcopus, servus servorum Dei, ANSCHARIO, sanctæ Hamaburgensis Ecclesiæ archiepiscopo, gratiam Dei in perpetuum.

Quoniam apostolicæ dignitatis est non solum ecclesias fundare, sed et ab aliis ecclesiarum spiritualibus architectis fundatas sublimare, dignum duximus, frater charissime, pio petitionis tuæ voto aures debite benignitatis tuæ inclinare. Concedimus igitur tibi, sicut a prædecessore nostro, beato Gregorio, concessum est, scilicet ut gentes Wimodiorum, Norblingorum, Danorum, Norvenorum, Suenorum,

D vel quascunque septentrionalium nationum jugo fidei prædicatione tua subdideris ad sedem Hamaburgensem spirituali dominatione possideas et omnibus successoribus tuis, ad eandem sedem perpetuo possidendas relinquant. Decernimus quoque tibi et omnibus successoribus tuis ad sedem Hamaburgensem usum pallii habendum in festis et temporibus prædecessore nostro tibi denominatis, scilicet in Pascha, in Pentecosten, in Natali Domini, in Assumptione, in Nativitate, in Purificatione sanctæ Mariæ, in Nataliis apostolorum et Dominicis diebus et in omnibus festis in diœcesi tua celebribus, ornari quoque caput tuum mitra, portare ante te crucem. Age ergo, frater beatissime, opus bonum, quod incepisti, nec desistas donec proficias, funda in locis opportunis ecclesias, consecra presbyteros et per determi-

natos terminos ordina episcopos, quorum tu omnium archiepiscopus existas, omnesque supradictarum nationum amplius profuturi episcopi cum subjectis sibi plebibus tibi et omnibus successoribus tuis ad sedem Hamaburgensem perpetua subjectione et obedientia subjecti permaneant. Præterea tibi et sanctæ Hamaburgensi Ecclesiæ, et omnibus successoribus tuis, auctoritate apostolica firmamus, quæcunque Ecclesiæ tuæ jam a Christicolis tradita sunt, vel amplius delegata fuerint in parochiis, in prædiis, in omnibus rebus mobilibus vel immobilibus, in mancipiis utriusque sexus, ut ea ecclesia prædicta inviolabili potestate perpetuo possideat. Si quis autem contra hujus nostræ auctoritatis privilegium ire tentaverit, et

A quoquomodo in parte vel in toto frangere nisus fuerit, cujuscunque potestatis vel dignitatis sit, æterna excommunicatione cum Juda traditore Domini, pereat, nisi resipiscat, et Ecclesiæ Hamaburgensi satisfaciatur.

Observator autem hujus admonitionis et jussionis habeat benedictionem omnipotentis Dei beatorumque apostolorum et nostram, qui eorum fungimur vicariatione. Sancta Trinitas fraternitatem tuam omni tempore conservare dignetur incolumem, atque post hujus sæculi amaritudinem ad perpetuam perducatur beatitudinem.

Data per manum Leonis, cancellarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in mense Aprili, indictione nona.

VII.

LEO IV.

I.

LEONIS IV EPISTOLA AD ANSCARIUM HAMBURGENSEM
ARCHIEPISCOPUM.

(Anno 849.)

[Apud Lappenberg, *Hamburgtsch. Urkund.*]

LEO episcopus, servus servorum Dei, beatissimo ANSCARIO sanctæ Hamaburgensis Ecclesiæ archiepiscopo æternæ vitæ beatitudinem, etc., usque ad ecclesiæ Hamaburgensi satisfaciatur; ut supra in bulla papæ Sergii II pro eodem.

Datum per manum Stephani, cancellarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in mense Martis, indictione 12.

II.

PRIVILEGIUM LEONIS PAPÆ IV PRO MONASTERIO
SALVATORIS FULDENSIS.

(Anno 850.)

[Drouke, *Cod. Diplom. Fuld.*]

In nomine Domini, LEO episcopus, servus servorum Dei, HATTONI, religioso abbati venerabilis monasterii Domini nostri Jesu Christi Salvatoris et Redemptoris omnium, cunctisque successoribus abbatibus ejusdem monasterii, in perpetuum salutem et apostolicam benedictionem.

Quoniam concedenda sunt semper quæ rationabilibus congruunt desideriis, oportet ut devotioni conditoris constructionis auctoritas in privilegiis præstandis minime denegetur. Igitur, quia postulasti a nobis quatenus monasterium Salvatoris, a sancto Bonifatio archiepiscopo constructum; in loco qui dicitur Bouchonia juxta ripam fluminis Fultaha situm, in quo ipse gloriosissimus Christi martyr Bonifatius corporaliter requiescit, privilegii sedis apostolicæ adminiculis decoretur, ut sub jurisdictione sanctæ nostræ

B Ecclesiæ, cui Deo auctore deservimus, constitutum nullius alterius Ecclesiæ jurisdictionibus submitatur pro qua re piis faventes desideriis, hac nostra auctoritate, id quod exposcimus, effectui mancipamus. Et ideo, omnem sacerdotem cujuslibet Ecclesiæ in præfato monasterio Fuldensis ecclesiæ ditionem quamlibet habere vel auctoritatem, præter sedem apostolicam, et episcopum in cujus diocesi idem venerabile monasterium constructum esse videtur, cui licentiam concedimus tantum cum opportunitas consecrandi altaris fuerit, prohibemus, ita ut, nisi ab abbate monasterii fuerit invitatus, nec missarum ibidem solemnitate quispiam præsumat omnino celebrare, ut profecto, juxta id quod subjectum apostolicæ sedi firmitate consistit, inconcusse dotatum permaneat locis et rebus, tam eis quas moderno tempore tenet vel possidet quam quas futuris temporibus in jure ipsius monasterii divina pietas augere voluerit ex donis, et oblationibus decimisque fidelium absque ullius personæ contradictione firmitate perpetua perfruatur. Proinde præcipimus subtestificatione Christi et Ecclesiæ, et auctoritate beati Petri apostoli confirmamus ut nullus hominum de rebus et redditibus, seu de familiis quæ ad stipendia fratrum, vel ad hospitale pauperum, necnon ad portam hospitum pertinent, auferre vel in beneficium suscipere præsumat, sed magis, sicut constituit beatissimus Christi martyr Bonifatius qui in eodem feliciter pausat monasterio, omnia regulariter ordinata sint. Quæ etiam, Deo propitio, inconvulsa permaneant, tam hæc quæ suo tempore quam quæ nostro vel futuro tempore idem monasterium et decimis et oblationibus fidelium in proprietatem suscepit. Constituimus quoque per hujus decreti nostri paginam ut, quicumque cujuslibet Ecclesiæ